

LIETUVOS SVEIKATOS
MOKSLŲ UNIVERSITETAS

avevita

Nr. 23 (2397)

LSMU ir Kauno klinikų savaitraštis. 2023 m. birželio 7 d.

ISSN 1648-620X

Naujausias universitetų reitingas: LSMU – tarp lyderių sveikatos ir gerovės bei lyčių lygybės srityse

Lietuvos sveikatos mokslų universitetas – vienas iš 201–300 geriausių pasaulio universitetų sveikatos ir gerovės bei 401–600 geriausiųjų universitetų lyčių lygybės srityse, rodo naujausias „Times Higher Education“ „Impact Rankings 2023“ pasaulio universitetų reitingas.

»4

Konferencijoje „Diplomatai už gyvybę“ – dėmesys rezidentūros studijų pokyčiams

Gegužės 26–27 dienomis Lietuvos sveikatos mokslų universitete (LSMU) vyko tęstinė tarptautinė konferencija „Diplomatai už gyvybę: patikėtos praktinės veiklos Lietuvoje – žingsnis šiuolaikiško rezidentų mokymo link“. Būsimiems rezidentams, potencialiems jų darbdaviams ir dėstytojams skirtame renginyje aptartos medicinos edukacijos naujovės bei rezidentūros studijų aktualijos.

Miglė Smadžiūnaitė

Komunikacijos ir rinkodaros specialistė

Konferencijos dalyviams sveikinimo žodį tarė LSMU rektorius prof. dr. Rimantas Benetis, Podiplominių studijų centro dekanas prof. dr. Juozas Kupčinskas, prorektorius studijoms prof. dr. Kęstutis Petrikonis.

„Tai – jau šeštoji tarptautinė „Diplomatai už gyvybę“ konferencija. Man labai džiugu, kad mes einame į priekį su pagrindine šio renginio idėja – gerinti sveikatos priežiūros kokybę ir taip padėti sergantiems žmonėms.

»3

Storosios
žarnos vėžio
prevencijos
renginys

»5

LSMU atstovų
vizitas
Taškente

»7

LMT projektas studentams pravėrė duris į mokslo pasaulį

Atsiliepdami į Lietuvos mokslo tarybos (LMT) kvietimą, 125 šalies aukštosiose mokyklose studijuojantys jaunieji tyrėjai semestrą, šalia studijų, skyrė mokslinei veiklai. Jų atliktuose LMT finansuojamuose tyrimuose – visuomenei ir mokslui svarbios temos. Tyrimus studentai vykdė kartu su tyrimų vadovais, o rezultatus pristatė konferencijoje „Jaunoji mokslininkų karta 2023“. Viena jaunųjų tyrėjų – Lietuvos sveikatos mokslų universiteto (LSMU) MA Medicinos fakulteto šešto kurso studentė Eglė Ignatavičiūtė, jos mokslinio tyrimo vadovė – prof. dr. Diana Žaliaduonytė.

Jūratė Kuzmickaitė,

LSMU Kauno ligoninės komunikacijos vyriausioji specialistė

220 stacionare gydomų pacientų

LSMU MA Medicinos fakulteto šeštakursė E. Ignatavičiūtė mokslinį tyrimą atliko LSMU Kauno ligoninėje. Čia, Kardiologijos skyriuje (Hipodromo g. 13), jaunoji tyrėja analizavo 220 pacientų, gydomų dėl išeminės širdies ligos ir širdies nepakankamumo, medicininius duomenis.

»2

LMT projektas studentams pravėrė duris į mokslo pasaulį

1» Tyrimu siekta nustatyti išeminės širdies ligos rizikos veiksnių, formos ir klinikinių rodiklių sąsajas su širdies nepakankamumo sunkumo laipsniu, klinikoje eiga bei prognoze. Moksliniame tyrime analizuoti ryšiai tarp demografinių rodiklių, atliktų laboratorinių bei instrumentinių tyrimų rezultatų ir išeminės širdies ligos bei širdies nepakankamumu sergančių pacientų klinikinės eigos.

Dalyvauti LMT finansuojamame projekte ir LSMU Kauno ligoninės Kardiologijos skyriuje atlikti mokslinį tyrimą „Išeminė širdies liga sergančių pacientų širdies nepakankamumo eiga“ būsimąją kardiologę E. Ignatavičiūtę paskatino LSMU profesorė, LSMU Kauno ligoninės direktorė medicinai D. Žaliaduonytė.

„Profesorė akcentavo, kaip svarbu suteikti visuomenei kuo daugiau informacijos apie širdies nepakankamumą, o LMT kvietimas aukštųjų mokyklų studentams dalyvauti projekte ir buvo vienas variantų skleisti žinią apie šią ligą tiek jaunųjų mokslininkų bendruomenėje, tiek už jos ribų“, – pasakojo E. Ignatavičiūtė.

Atskleidė jaunų protų potencialą

„Neabejoju, kad širdies nepakankamumas, kurio viena dažniausių priežasčių yra išeminė širdies liga, yra labai opi šiuolaikinės visuomenės sveikatos problema, kurios dažnis, senstant visuomenei, tolydžio didėja, todėl svarbu toliau atlikti tyrimus, įtraukiant šiuos pacientus, ir priimti sprendimus, gerinančius jų

ligos išeitis ir prognozę“, – kalbėjo tyrimą LSMU Kauno ligoninės Kardiologijos skyriuje atlikusi E. Ignatavičiūtė.

„Šiems pacientams nuo 6 iki 9 kartų didesnė staigios mirties tikimybė, jų gyvenimo kokybė reikšmingai blogesnė, palyginti su bendrąja populiacija. Remiantis Amerikos širdies asociacijos skaičiavimais, vienas ligos atvejis kainuoja 5380 JAV dolerių, taigi ekonominė našta pasauliniu mastu gali siekti daugiau nei 346 milijardo JAV dolerių“, – teigia jaunoji mokslininkė Eglė.

E. Ignatavičiūtė mano, kad jos atlikto tyrimo rezultatai gali būti panaudoti tikslinant pacientų gydymo trukmę kardiologijos stacionare ir skirstant ekonominius kaštus.

„Džiaugiuosi, kad LMT projekte, kuriame studentai semestrų metu gilinasi į pasirinktas temas, „Medicinos ir sveikatos mokslų“ temoje šauniai atsiskleidė LSMU studentės Eglės kaip jaunosios mokslininkės potencialas. Jos atliktas tyrimas kartu su kitų Lietuvos studentų tiriamaisiais darbais buvo puiki galimybė jauniems idėjų, gebėjimų ir ambicijų turintiems žmonėms įgyti vertingos patirties, prisistatyti akademinę bendruomenę, žengti į mokslo pasaulį, kuris kai kuriems jauniems tyrėjams galbūt atrodytų tamsus, – pažymėjo E. Ignatavičiūtės mokslinio darbo vadovė prof. dr. D. Žaliaduonytė.

Tezės – konferencijose, publikacija – žurnale

Jaunoji mokslininkė Eglė atskleidė, kad ateityje norėtų pratęsi

■ LSMU studentė, jaunoji mokslininkė E. Ignatavičiūtė ir jos tyrimo mokslinė vadovė prof. dr. D. Žaliaduonytė.

ti mokslinius tyrimus, galbūt kitomis temomis, siekiant daugiau sužinoti ir pagerinti medicininių sprendimų priėmimą, remiantis pagrįstais moksliniais rezultatais.

Projekto laikotarpiu parengtos ir pristatytos publikacijos mokslinėse konferencijose: tezė „Differences of the pre-existing comorbidities regarding gender in heart failure and

ischemic heart disease patients“ (9th Lublin International Medical Congress, Lublin, Poland); tezė „The indicators of laboratory tests for prolonged in-hospital stay in patients with heart failure and ischemic heart disease“ (9th Lublin International Medical Congress, 2022, Lublin, Poland); tezė „Echocardiographic characteristics predicting the prolon-

ged in-hospital stay in patients with heart failure and ischemic heart disease“ (International Health Sciences Conference 2023, Kaunas, Lietuva).

E. Ignatavičiūtės atlikto tyrimo pagrindu parengtas straipsnis „Prognostic factors for prolonged in hospital stay in patients with heart failure“ recenzuojamam moksliniam žurnalui „Medicine“.

Slaugos klinikoje startuoja naujas projektas H-PASS

Gegužės 16–17 d. Budapešte vyko pirmasis projekto „Sveikatos specialistų ir skaitmeninės komandos įgūdžių tobulinimas“ (Health Professionals' and the "Digital team" Skills advancement) (H-PASS), kuris finansuojamas EU4H programos lėšomis, partnerių susitikimas. Lietuvai atstovauja Slaugos klinikos vadovė prof. Aurelija Blaževičienė ir doc. Alina Vaškelytė bei dokt. Milda Naginevičiūtė. Projekte dalyvauja 6 šalys: Italija, Graikija, Rumunija; Kipras, Vengrija ir Lietuva.

Prof. Aurelija Blaževičienė
Slaugos klinikos vadovė

Pagrindinis žmogiškųjų išteklių sveikatos priežiūroje valdymo ir plėtros komponentas, siekiant išlaikyti sveikatos specialistų žinias, kompetencijas ir įgūdžius, tinkamai atliepančius praktikos iššūkius, yra nuolatinis mokymas ir mokymasis. Dėl skaitmeninės transformacijos sveikatos priežiūros sistemoje atsirado naujų priežiūros teikimo būdų, pakito klinikinės praktikos apimtys, taip pat pasikeitė profesionalų ir pacientų ar komandos santykiai dėl didėjančio skaitmeninių sprendimų naudojimo. Dėl skaitmenizacijos sveikatos priežiūros sistemoje neišvengiamai

reikia naujų kompetencijų sveikatos priežiūros specialistams, kurios didintų skaitmeninį raštingumą.

Projektu „Sveikatos specialistų ir skaitmeninės komandos įgūdžių tobulinimas“ (H-PASS) siekiama ugdyti sveikatos priežiūros specialistų skaitmeninį raštingumą ir įgalinti juos teikti priežiūrą skaitmenizuotoje sveikatos priežiūros sistemoje.

Pagrindinis projekto H-PASS tikslas yra sukurti ir išbandyti mokymo programą su atitinkamais moduliais (sinchroniniais ir asinchroniniais), parengti mokomąją medžiagą ir įrankius, kurie leis pagilinti perkeltąsias kompetencijas ir įgūdžius bei ugdyti skaitmeninį raštingumą. Projekto tikslinės grupės: gydytojai, slau-

gytojai, akušeriai, farmacininkai.

H-PASS projektas yra daugelio suinteresuotųjų šalių bendradarbia-

vimo rezultatas ir tikimasi, kad jis turės didelį poveikį gerinant sveikatos priežiūros specialistų įgūdžius, geri-

nant priežiūros kokybę ir skatinant skaitmenines naujoves sveikatos priežiūros sistemose.

Konferencijoje „Diplomatai už gyvybę“ – dėmesys rezidentūros studijų pokyčiams

2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

LSMU veiklos, skirtos gydytojų kompetencijų ir kvalifikacijos tobulinimui (LSMU-GYD-KOM) 09.4.2-ESFA-V-715-05-0001

1» Manau, kad renginys tik dar labiau stiprės, toliau plėsime edukacines kompetencijas, dalysimės savo žiniomis su jaunąja medikų karta ir tobulinsime sveikatos sistemą“, – savo sveikinimo kalboje sakė prorektorius.

Dvi dienas trukusiose diskusijose savo įžvalgomis dalijosi 14 medicinos edukacijos ekspertų iš Danijos, Italijos, Estijos, Latvijos, Lietuvos ir Jungtinės Karalystės. Jie diskutavo apie rezidentūros reformos iššūkius Baltijos šalyse, simuliacinio mokymo vertinimą, grįžtamąjį ryšį, savarankiško mokymosi gebėjimų ugdymą.

Renginio metu taip pat vyko rezidentūros bazių mugė – 40 gydymo įstaigų būsimiems rezidentams pristatė savo siūlomas klinikių įgūdžių tobulinimo galimybes.

Siekė supažindinti su pokyčiais

Nuo šių metų Lietuvoje pradedamas taikyti pakopinių kompetencijų modelis. Pagal naująjį modelį gydytojai rezidentai palaipsniui įgis pasirinktos specialybės kompetencijas, gaus tai patvirtinantį pažymėjimą ir galės pradėti teikti paslaugas savarankiškai.

Šia medicinos rezidentūros studijų sistemos reforma siekiama pagerinti podiplominių medicinos studijų ir sveikatos priežiūros paslaugų kokybę bei užtikrinti tolygesnį specialistų pasiskirstymą didžiuosiuose miestuose ir regionuose.

„Diplomatai už gyvybę“ organizacinio komiteto vadovo prof. dr. Juozo Kupčinsko teigimu, renginys buvo skirtas supažindinti būsimus rezidentus, dėstytojus ir ligoninių atstovus su numatomais pokyčiais.

■ Prof. dr. Kęstutis Petrikonis.

■ Prof. Lars Konge.

■ Prof. dr. Juozas Kupčinskas.

„Pakopinių kompetencijų sistema startuos jau nuo šių metų rugsėjo ir tam, kad šis procesas vyktų sklandžiai, Universitetas organizuoja nemažai renginių, skirtų supažindinti būsimus rezidentus su numatomais pokyčiais. Ši konferencija svarbi dviem aspektais – suteikė galimybę būsimiems rezidentams sužinoti, kaip jie bus vertinami ir kokios naujovės jų laukia, antrasis – buvo įtrauktos ir rezidentūros bazės. Taigi studentai galėjo pabendrauti su potencialiais darbdaviais, o ligoninių atstovai – pristatyti savo siūlomas medicinos praktikos galimybes ir sužinoti, kaip juos palies naujas rezidentūros studijų modelis“, – apie konferencijos išskirtinumą pasakojo dekanas.

Jo teigimu, panašaus pobūdžio renginių numatoma ir daugiau, artimiausiuose planuose – elektroninio rezidentūros dienyno naudojimo mokymai.

Paskutinis patikrinimas

Kauno klinikų generalinis direktorius prof. habil. dr. Renaldas

Jurkevičius pasakoja, kad tam, kad pakopinė rezidentūra pradėtų veikti sėkmingai, buvo intensyviai ruošiasi beveik metus.

„Lietuvos sveikatos mokslų universitete atliktas didelis darbas: pertvarkytos visos rezidentūros studijų programos, diegiant pakopinių kompetencijų modelį, šias studijas prailginant, parengiant tam reikalingus įrankius. Tai padaryta per ypač trumpą laiką – mažiau nei per metus. LSMU ir Kauno klinikų kaip didžiausios rezidentūrų bazės laukia dideli iššūkiai sėkmingai ir kokybiškai visa tai įgyvendinti jau nuo šio rudens“, – sakė direktorius.

Jis pridūrė, kad ši konferencija buvo proga į atliktus darbus pažūrėti iš šono ir permąstyti, ką dar būtų galima padaryti iki rugsėjo.

„Tiek dėstytojai, tiek rezidentai turime didelius lūkesčius naujai rezidentūrų kokybei, pasitikėjimu grįstoms rezidentūros studijoms. Todėl ši konferencija yra tartum paskutinis patikrinimas, pažiūrėjimas į kitų šalių gerąją praktiką, jau atlikus didelį

darbą pertvarkant mūsų rezidentūros studijų programas. Manau, kad tai naudinga ir labai reikalinga“, – pasakojo prof. habil. dr. Renaldas Jurkevičius.

Pabrėžė simuliacinio mokymo svarbą rezidentų mokymui

Pradėjus veikti pakopinių kompetencijų modeliui, rezidentūros studijose didelis dėmesys bus skiriamas klinikių praktinių įgūdžių tobulinimui. Apie tai, kas leidžia rezidentams geriausiai pasiruošti darbui su tikrais pacientais, konferencijoje pasakojo Kopenhagos sveikatos mokslų ir simuliacijų akademijos tyrimų vadovas prof. Lars Konge.

„Daugybė tyrimų rodo, kad efektyviausias rezidentų parengimo būdas yra simuliacinis mokymas. Šis metodas suteikia galimybę studentams išbandyti save sudėtingose klinikinėse situacijose, nesukeliant rizikos paciento sveikatai. Žinoma, tai nereiškia, kad atlikęs keletą simuliacijų rezidentas taps ekspertu, tačiau

tai leis jam pradėti dirbti turint daugiau žinių“, – sakė prof. Lars Konge.

Jo teigimu, visada geriau pradėti klinikinę praktiką pasitreniravus, nei nepasitreniravus: „Įrodymais pagrįsto simuliacinio mokymo privalumus galėčiau vardyti visą dieną. Jis gerina techninius ir mąstymo įgūdžius, leidžia studentams daryti klaidas ir iš jų pasimokyti nesukeliant pavojaus pacientui. Todėl patiriama mažiau streso – niekas rezidentų neskubina, jie gali mokytis jiems priimtinu tempu, ramiai įsigilinti į situaciją.“

Svečias iš Kopenhagos dalyviams papasakojo, kaip pamatuoti įrodymais grįsto simuliacinio mokymo poveikį, pasidalijo Danijos rezidentų mokymo patirtimi.

Pasibaigus prof. Lars Konge pranešimui, kiti užsienio šalių ekspertai auditorijai pristatė savarankiško mokymosi ugdymo metodus, grįžtamojo ryšio kūrimo būdus, vyko įvairios dirbtuvės, diskusijos. Konferenciją užbaigė Estijos medicinos ekspertų pranešimas apie vadovų motyvavimą.

„Europos Horizontas“ programos finansuojamo projekto partnerių susitikimas Vokietijoje

Gegužės 23–24 d. Kylyje (Vokietija) LSMU VSTI mokslininkai – prof. Juozas Kupčinskas, prof. Jurgita Skiecevičienė, dokt. Rūta Inčiūraitė ir dr. Indrė Aleknavičienė, dalyvavo Europos Horizonte projekto „Personalised blueprint of intestinal health (miGut-Health)“ (Nr. 101095470) (<https://www.migut-health.eu>) partnerių susitikime.

Projekte bendradarbiauja 8 Europos šalių (Belgija, Danija, Italija, Nyderlandai, Lietuva, Švedija, Šveicarija, Vokietija) ir Izraelio mokslininkai. Projektas vienija didžiausius Europos ir Izraelio biomedicinos, duomenų ir socialinių mokslų ekspertus, programinės įrangos kūrėjus ir visos Europos uždegiminių žarnyno ligų pacientų organizacijos (EFCCA) atstovus. Prof. Jurgita Skiecevičienė šiame projekte eina atsakingas viso projekto koordinatoriaus pareigas bei vadovauja konsorciui kartu su prof. dr. Andre Franke iš pagrindinės projektą koordinuojančios institucijos Schleswig-Holstein universitetinės ligoninės (UKSH, Kylio, Vokietija).

Projekto tikslas – nustatyti pagrindinius molekulinis ir nemole-

kulinius žymenis, susijusius su žarnyno uždegimo progresavimu nuo ankstyvų besimptomų ligos stadijų iki uždegiminių žarnyno ligų bei skatinti sveikatos stebėjimo technologijų, piliečių sveikatos įtraukimo strategijų ir naujų žarnyno sveikatos ir ligų prevencijos strategijų vystymąsi.

LSMU mokslininkų grupė aktyviai dalyvavo molekulinio uždegimo biožymenų paieškos studijose, prisidėdama prie gairių pacientų įgalinimui sveikatos apsaugos sistemoje rengimo (individualizuota sveikatos apsaugos veikla) bei atliks su mityba susijusių mikrobiomo metabolitų poveikio žarnyno uždegimo procesams tyrimus naudojant sudėtingas eksperimentines sistemas, tokias kaip žmogaus žarnyno orga-

noidai, žarnyno epitelinių ląstelių ir imuninių ląstelių bendros kultūros.

Susitikimo metu partneriai aptarė strateginius projekto tikslus, skaitė pranešimus apie pirmo projekto vykdymo pusmečio darbų progresą ir dalijosi profesionaliomis įžvalgomis. Taip pat atskirose darbo grupėse detalizavo su bendradarbiavimu susijusius klausimus.

■ LSMU mokslininkų delegacija. Iš kairės: prof. Juozas Kupčinskas, prof. Jurgita Skiecevičienė, dokt. Rūta Inčiūraitė, dr. Indrė Aleknavičienė.

Projektas „Personalised blueprint of intestinal health (miGut-Health)“ finansuojamas iš Europos Sąjungos mokslinių tyrimų ir inovacijų programos „Horizontas 2020“ pagal dotacijos sutartį Nr. 101095470.

■ miGut-Health projekto partneriai.

Naujausias universitetų reitingas: LSMU – tarp lyderių sveikatos ir gerovės bei lyčių lygybės srityse

1» Pasak reitingo sudarytojų, Universiteto pateiktas į šį reitingą rodo institucijos svarų indėlį ir pripažinimą siekiant Jungtinių Tautų tvaraus vystymosi tikslų (angl. *The Sustainable Development Goals*).

Šiame LSMU vertintas 5 iš 17 kategorijų, kurios sudarytos pagal darnaus vystymosi tikslus: *sveikata ir gerovė, kokybiškas išsilavinimas, lyčių lygybė, deramas darbas ir ekono-*

mikos augimas ir partnerystė siekiant tikslų.

Kategorijoje *sveikata ir gerovė* šiemet vertinti 1218 universitetų. Šioje srityje LSMU įvertinimas aukščiausias – 72,3 balo. Tai lėmė Universiteto stiprūs mokslinių tyrimų rezultatai, gausus sveikatos mokslų absolventų parengimas, taip pat bendradarbiavimas ir reikšmingas poveikis žmonių sveikatai ir gerovei nacionaliniu ir tarptautiniu lygiu.

Kategorijoje *lyčių lygybė*, kur LSMU taip pat sulaukė aukšto įvertinimo, šiemet vertintas 1081 pasaulio universitetas.

LSMU jau ne vienus metus sulaukia aukščiausių įvertinimų nacionaliniuose ir tarptautiniuose universitetų reitinguose. Šių metų gegužės žurnalo „Reitingai“ sudarytame naujausiame Lietuvos švietimo įstaigų reitinge LSMU pirmą kartą įvertintas vienu iš dviejų geriausių univer-

sitetų Lietuvoje. Aukštų įvertinimų LSMU pasiekė pagal alumnų kuriamos pridėtinės vertės ir darbdavių vertinimų (21,4 iš galimų 25 taškų), studentų ir studijų (20,7 iš galimų 25 taškų), esamo ir ateities akademinio personalo kriterijus (7,2 iš galimų 10 taškų). Beje, pastaruosiuose dvijuose kriterijuose taškais LSMU lenkė netgi sąrašo lyderį Vilniaus universitetą. Pagal mokslo, meno ir/ar sporto veiklos bei aukščiausių aka-

deminių pasiekimų kriterijų LSMU – trečias valstybinių universitetų dešimtu.

Ypač gerai apie Universitetą kasmet atsiliepia ir prestižinis reitingas „*QS World University Rankings by Subject 2023*“. Jame LSMU vertinamas kaip vienas iš 401–450 geriausių pasaulio universitetų medicinos srityje.

Komunikacijos tarnybos Vidinės ir išorinės komunikacijos sk. inf.

Storosios žarnos vėžio prevencijos renginys

Storosios žarnos vėžys yra viena dažniausių onkologinių ligų Lietuvoje. Kiekvienais metais nustatoma apie 1,6 tūkst. naujų ligos atvejų ir šis skaičius kasmet didėja. Vis dėlto ankstyvoje stadijoje diagnozuota liga gydoma lengviau ir efektyviau.

■ Dalimoji medžiaga ir slapto kraujo išmatose testai.

Lietuvoje vykdoma storosios žarnos vėžio prevencinė programa skirta vyrams ir moterims nuo 50 iki 74 metų – jiems atliekamas slapto kraujavimo tyrimas vieną kartą per dvejus metus.

Lina Pužauskienė

Gdytoja onkologė
chemoterapeutė

Svarbu informuoti visuomenę

Lietuvoje vykdoma storosios žarnos vėžio prevencinė programa skirta vyrams ir moterims nuo 50 iki 74 metų – jiems atliekamas slapto kraujavimo tyrimas vieną kartą per dvejus metus. Jeigu šis tyrimas teigiamas – rekomenduojama atlikti kolonoskopiją. Šios procedūros leidžia objektyviai patvirtinti arba paneigti storosios žarnos vėžio diagnozę.

Ilgametė Europos šalių patirtis rodo, kad tinkamai vykdoma storosios žarnos vėžio prevencinė programa riziką numirti nuo šios ligos sumažina net 45 proc. Todėl labai svarbu informuoti visuomenę apie tokios profilaktinės priemonės naudą bei paskatinti visus gyventojus, atitinkančius prevencinės programos amžiaus kriterijų, skirti savo sveikatai kelias minutes ir atlikti paprastą tyrimą, kuris gali išgelbėti gyvybę. – sakė doc. dr. Rugilė Ivanauskienė, LSMU Kauno klinikų Profilaktinių programų koordinavimo tarnybos vadovė.

Ankstyvos storosios žarnos vėžio diagnostikos programa Lietuvoje vykdoma gana sėkmingai. EUROSTAT

■ LSMU SMD Hematologijos, onkologijos ir transfuziologijos bei Šeimos medicinos būrelių nariai ir mokslinės veiklos konsultantė gyd. onkologė Lina Pužauskienė prie Storosios žarnos maketo.

2019 m. vykdė apklausą, kurios duomenimis, pagal aktyvumą tiriantis dėl storosios žarnos vėžio Lietuva yra tarp pažangesnių Europos valstybių. Aktyvumas – geras, bet galėtų būti dar geresnis. Pagal „niekada nedalyvavusių programoje“ rodiklį Lietuva yra 7-oje vietoje tarp geriausių ES valstybių: dėl storosios žarnos vėžio niekada nesityrė 39,2 proc. šalies gyventojų, visi kiti 50–74 m. amžiaus grupės žmonių buvo nors kartą dalyvavę šioje prevencinėje programoje, – teigia Onkologijos skyriaus vadovė prof. Rasa Jančiauskienė.

Renginyje supažindinta su prevencine programa

Gegužės 12 d. Onkologijos ir hematologijos klinika bei Profilaktinių programų koordinavimo tarnyba organizavo storosios žarnos vėžio prevencijos renginį, kuriuo norėta kauniečius supažindinti su vykstančia storosios žarnos vėžio prevencine programa ir paskatinti dalyvauti.

Šis renginys turėjo vykti 2020 m. kovo 8 dieną, bet dėl prasidėjusios Covid-19 epidemijos buvo atšauktas, – prisimena prof. R. Jan-

čiauskienė. Svarbiausias renginio atributas – pripučiamas storosios žarnos maketas – atkeliavo iš Lenkijos.

Renginio metu prekybos centre „Mega“ stovėjo daugybę kartų padidintos storosios žarnos maketas, praeiviai buvo kviečiami pasivaikščioti po žarnos vidų ir savo akimis išvysti, kaip atrodo žarnyne aptinkami polipai, divertikulai, navikai, uždegiminės žarnų ligos.

Dalyvių laukė medikai, kurie pasakojo apie storosios žarnos vėžio prevenciją, atsakė į praeivių klausimus, dovanojo slapto kraujo išma-

tose testus, aiškino, kaip juos atlikti. Prie šios akcijos noriai prisidėjo LSMU Studentų mokslinės draugijos, Hematologijos, onkologijos ir transfuziologijos bei Šeimos medicinos būrelių nariai, jie informavo apie sveikos gyvensenos rekomendacijas, supažindino su žarnyno pokyčiais.

Visą dieną vykęs renginys sulaukė didelio praeivių susidomėjimo: kauniečiai noriai lankėsi maketo viduje, kalbino medikus, uždavinėjo klausimus, buvo išdalyta daugiau nei 300 slapto kraujo išmatose testų ir informacinių leidinių.

avevita | REDAKCIJA:

LSMU Komunikacijos tarnyba,
Akademinės leidybos skyrius
A. Mickevičiaus g. 9, LT-44307 Kaunas
El. paštas: avevita@lsmuni.lt
Išleina kiekvieną trečiadienį
<https://link.lsmu.lt/0ov25y3g11>
Leidinyi skirtas LSMU ir Kauno klinikų
darbuotojams, studentams

Redakcinės kolegijos pirmininkas:

Edgaras STANKEVIČIUS,
Žurnalų leidybos centro vadovas

Redakcinė kolegija:

Andrius MACAS, Medicinos fakulteto dekanas
Vita RIŠKEVIČIENĖ, Veterinarijos fakulteto dekanė
Rolandas STANKEVIČIUS, Gyvūnų mokslų fakulteto dekanas
Ingrida ULOZIENĖ, Mokslo centro vadovė

Tomas LAPINSKAS, Kauno klinikų direktorius visuomenės sveikatai,
mokslui ir studijoms

LSMU Komunikacijos tarnyba, Vidinės ir išorinės komunikacijos skyrius:

Tautvydas BULVIČIUS, tel. 8 37 407433, vt. 5128
Rasa MASIOKAITĖ, tel. 8 37 395806, vt. 5133

Kauno klinikų Komunikacijos tarnyba:

Austė ALEKSANDRAVIČIUTĖ-ŠVIAŽIENĖ
Jovita GUDELEVIČIUTĖ

RĖMĖJAS:

**BERLIN-CHEMIE
MENARINI**

LSMU Kauno ligoninės Komunikacijos ir rinkodaros skyrius:

Raminta NAGELYTĖ

Redakcija:

Asta VALUCKYTĖ-ŪSIENĖ, Akademinės leidybos
skyriaus vadovė, tel. 8 37 327243, vt. 5131
Aida JAKIMAVIČIENĖ, redaktorė
Jelena BABACHINA, maketuotoja

Reta liga sergančiai pacientei pritaikytas inovatyvus gydymas

Kamilė – pirmoji paauglė Lietuvoje, kuriai pritaikytas gydymas CFTR modulatoriais, skirtais gydyti retą lėtinę ligą – cistinę fibrozę. Doc. Valdonė Misevičienė, Kauno klinikų Vaikų lėtinių kvėpavimo organų ligų centro vadovė, pastebi, kad šie vaistai gali paveikti ligos mechanizmą ir visiškai pakeisti pacientų sveikatą bei ligos prognozę. „Šiandien mes jau galime pasidžiaugti pirmaisiais teigiamais rezultatais ligos valdymo kontrolėje. Mergaitė jaučiasi geriau – mažiau vargina kosulys, sumažėjo sekreto gamyba“, – pažymi doc. V. Misevičienė.

Kauno klinikose veikia Retų ir nediagnozuotų ligų koordinacinis centras, vienijantis 25 retų ligų kompetencijų centrus, priklausančius įvairioms profilinėms klinikoms. Vienas iš jų – Vaikų lėtinių kvėpavimo organų ligų centras, kuriame rūpinamasi pacientais, sergančiais įvairiomis retomis lėtinėmis kvėpavimo organų ligomis, tarp jų ir cistine fibroze. Kiekvienais metais Kauno klinikose gydoma apie 20 ir daugiau vaikų, sergančių šia liga. Gydytojai primena, kad laiku nustatyta retos ligos diagnozė ir kompleksinis gydymas gali pacientams užtikrinti visavertį gyvenimą, ypač jei atsiranda ligos mechanizmą ir prognozę keičiantys vaistai.

Jokių specifinių simptomų nebuvo įtarta

Mergaitės istorija prasidėjo visiškai netikėtai. Nors retos ligos, tarp jų ir cistinė fibrozę, būna įgimtos, tačiau jokių specifinių simptomų, galinčių išduoti ligą, Kamilei gimus nebuvo įtarta. „Jos būklė įvertinta 10 balų, valgė ir tuštinosi įprastai. Pradėjus valgyti normalų maistą, kartais išmatose pasimatydavo šviesių gleivių, bet Kamilė jaučėsi gerai“, – apie dukros ligos istoriją pasakoja mama Milda.

Deja, beveik sulaukus dvejų metų Kamilės būklė pradėjo blogėti. Vieną dieną tuštinantis mergaitei iškrito storosios žarnos gleivinė. „Tada ir prasidėjo mūsų istorija, – sakė jos mama. – Net ir pritaikius gydymą, storosios žarnos gleivinė vėl iškrisdavo. Prasidėjo įvairūs tyrimai ir apžiūros, kol galiausiai, mergaitei sulaukus pustrėčių metų, jai diagnozuota cistinė fibrozę.“

Cistinė fibrozę – reta, genetiškai paveldima liga, kuriai būdingas sutrikęs vandens ir druskų judėjimas per ląstelių, gaminančių įvairių sekretų, sienelės. Doc. V. Misevičienė priduria, kad tokių ląstelių daugiausia yra kvėpavimo ir virškinimo organuose, todėl šios sistemos ir nukenčia labiausiai.

Simptomai nespecifiški ir įvairūs

„Sergant šia reta liga, iš pradžių simptomai būna labai nespeci-

fiški ir įvairūs, todėl dažnai painiojami su alergija maistui, pilvo diegliais ar įprastais kvėpavimo takų susirgimais, – aiškina doc. V. Misevičienė. – Cistinė fibrozę įtariama, kai, gimus naujagimiui, nustatomas mekoninis žarnų nepraeinamumas arba būna gausios, riebios, specifinio kvapo ir išvaizdos išmatos, sūrus prakaitas, atsilieka vaiko svorio augimas, užsitiesia gelta.“

Sergantiems cistine fibroze vaikams dažnai kartojasi plaučių uždegimai ir kvėpavimo takų infekcijos, lydimos bronchų obstrukcijos, nuolatinio skrepliavimo, stebimas lėtas augimas, riebaluose tirpių vitaminų trūkumas, kartais pasireiškia tie-

siosios žarnos iškritimai. „Vienintelis būdas atpažinti ir diagnozuoti ligą anksti – visuotinis naujagimių tikrinimas. Džiaugiamės, kad Lietuvos retų plaučių ligų gydytojų draugijos iniciatyva visuotinis naujagimių tikrinimas tapo realybe, – pabrėžia docentė. – Jei, įtarus ligą, pacientas pasiekia specializuotus centrus Kaune ar Vilniuje, ją diagnozuoti ir suteikti pradinį bazinį gydymą nėra sudėtinga. Deja, liga linkusi progresuoti ir ilgainiui to nebepakanka.“

Pritaikytas gydymas duoda rezultatų

Mergaitės mama prisimena, kad, išgirdus diagnozę, buvo sunku

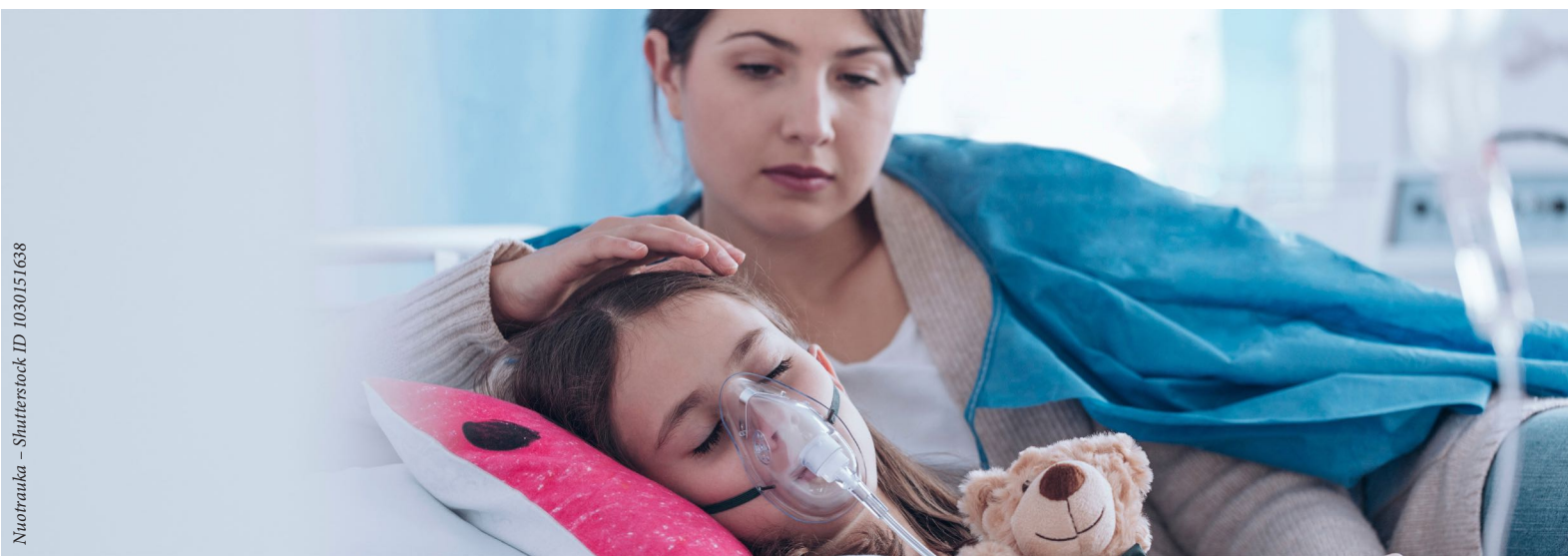
tiesk psichologiškai, tiek fiziškai, nes reikėjo įsiminti daugybę gydymui skirtų vaistų ir kada kurie geriami. „Sunku apsaityti tą jausmą, emocijas, kurios užvaldė, kai Kamilei pritaikė naują gydymą ir buvo matomi pirmieji rezultatai, – neslepia Milda. – Matyti savo vaiką kenčiantį kasdien – be galo sunku, ypač, kai nelabai gali padėti. Todėl išvydus savo vaiką vėl bėgiojantį ir nedusantį, jausmas nenusakomas ir prilygsta stebuklui.“

Šiandien Kamilė aktyvesnė, turi daugiau jėgų fiziniams pratimams atlikti. „Pacientės kvėpavimo takų rezistentiškumas ir plaučių išsivalymo indeksas sumažėjo, o kvė-

pavimo funkcijos rodikliai pagerėjo net 11 proc., – apie mergaitės besikeičiančią būklę pasakoja docentė. – Taip pat sumažėjo chloro kiekis prakaitu ir tapo normalus.“

Pacientei, kovojant su cistine fibroze, prireikė daugiadalykės Kauno klinikų komandos priežiūros. „Mumis rūpinosi nuostabūs Kauno klinikų gydytojai pulmonologai, vaikų ligų gydytojai, slaugytojai, pagalbiniis personalas. Esame jiems be galo dėkingi, – šypsosi Milda. – Per daugelį metų išmokome gyventi su šia liga. Stengėmės tikėti, turėti vilties ir panašu, kad stebuklai įvyko daugybės žmonių dėka.“

Kauno klinikų inf.

Nuotrauka – Shutterstock ID 1030151638

LIETUVOS SVEIKATOS
MOKSLŲ UNIVERSITETAS

2023
Birželio
8
Kaunas

Konferencija

"AN EU curriculum for visual disabilities rehabilitators (omero)"

NUOTOLINĖ PASKAITA „NUTYLĖTOS TARPUKARIO ISTORIJS“

Birželio 7 d. 17 val. kviečiame į Lietuvių kalbos instituto Geolingvistikos centro vadovės, vyriausiosios mokslo darbuotojos prof. habil. dr. **Danguolės Mikulėnienės** nuotolinę paskaitą „Nutylėtos tarpukario istorijos“.

Pasakojimas nukels į tarpukario Kauną, kur gyveno ir dirbo bent kelių kartų kalbininkai. Nors, regis, viskas pasakyta ir apie šimtmetį Vytauto Didžiojo universitetą, ir Antano Smetonos lituanistikos institutą, dar yra likę daug neatverstų ir neperskaitytų lituanistikos istorijos puslapių. Remiantis Lietuvos centrinio valstybės archyvo medžiaga, amžininkų atsiminimais ir liudijimais, kuriamas detektyvo prieskonį turintis naratyvas apie labai žinomus ir iki šiol beveik ar net labai nežinomus kalbininkus.

Prof. habil. dr. Danguolės Mikulėnienės mokslo interesų sritys: geolingvistika, baltų kalbų dialektologija, sinchroninė ir diachroninė akcentologija, morfologija, lietuvių kalbos istorija, lietuvių kalbotyros istorija.

Registracija iki birželio 6 d. 17 val.

<https://forms.office.com/e/pe3pkVCd0k>

Visiems užsiregistravusiems bus išsiųsta prisijungimo nuoroda.

Paskaitą rengia LSMU MA Kalbų ir edukacijos katedra

Naudojant dirbtinį intelektą bus diagnozuojamas moterų krūties vėžys

Krūties vėžys – dažniausiai diagnozuojamas vėžio tipas, kurio diagnozę kiekvienais metais išgirsta apie du milijonus moterų visame pasaulyje. Šiuo metu taikomi krūties vėžio diagnostikos metodai turi tam tikrų trūkumų – jonizuojančių spindulių poveikį, dideles išlaidas ir nemažą klaidingai teigiamų rezultatų skaičių. Todėl Kauno klinikos, kaip klinikinis partneris, įsitraukė į projektą „ThermoBreast“, kurio tikslas – išbandyti naują, nekenksmingą ir bekontaktę krūties ištyrimo technologiją – krūties termografiją, kuri padės atlikti krūties patikrą visų amžiaus grupių moterims.

Nuotrauka – Shutterstock ID 300025802

„ThermoBreast“ jungia naujas, labai jautrias ir prieinamas infraraudonųjų spindulių kameras, galinčias aptikti iki 0,02°C temperatūros skirtumus, ir neseniai sukurtą „ThermoMind LTD“ dirbtinį intelektą (DI). „Šios priemonės kartu leidžia efektyviai analizuoti dinaminis šilumos modelius ir aptikti kraujagyslių anomalijas, sukeltas piktybinių navikų“, – pasakoja projekte dalyvaujanti gydytoja Erika Korobeinikova,

Kauno klinikų Onkologijos ir hematologijos klinikos gydytoja onkologė radioterapeutė.

Naujas tyrimo metodas – unikali galimybė išnaudoti dinaminės termografijos potencialą kartu su pažangia DI analize krūties vėžio diagnostikai. „Šią visiškai nekenksmingą, bekontaktę technologiją ateityje norima naudoti krūties vėžio patikros programose milijonams moterų Europoje ir už jos ribų. Tikimasi,

kad šis prietaisas pagerins pacientų, kuriems jau nustatytas krūties vėžys, stebėjimo galimybes“, – apie naują išbandomą diagnostikos galimybes pasakoja gydytoja.

Kauno klinikos „ThermoBreast“ projekte yra klinikinis partneris, padėsiantis įgyvendinti projekto keliamus tikslus. „Onkologijos ir hematologijos bei Radiologijos klinikų tyrėjai šiame centre į diagnostikos klinikinį tyrimą numato įtraukti

**Finansuoja
Europos Sąjunga**

■ Erika Korobeinikova.

ti apie tris tūkstančius profilaktiškai krūtis besitikrinančių ar krūties vėžio sergančių moterų trejų metų laikotarpį, – sako E. Korobeinikova. – Tai bus didelis indėlis siekiant įgyvendinti „ThermoBreast“ projekto tikslus bei norint įdiegti naują technologiją į klinikinę praktiką.

Kauno Klinikos priklauso 16 partnerių konsorciui ir kartu su tokiais pasaulyje pripažintais vėžio centrais, kaip, pvz., Heidelbergo uni-

versiteto ligoninė (Vokietija), Gustave Roussy ligoninė (Prancūzija), MD Anderson vėžio centras (JAV) ir kt., prisidės prie ES vėžio misijos ir kovos su vėžiu plano, reikšmingai pagerindami krūties vėžio prevenciją, diagnostiką ir stebėseną. Projektas finansuojamas Europos Sąjungos mokslinių tyrimų ir inovacijų finansavimo programos „Europos Horizontas“ lėšomis.

Kauno klinikų inf.

LSMU atstovų vizitas Taškente

Gegužės 22–27 d. Uzbekistano sostinėje Taškente lankėsi tarptautiniai ekspertai ir LSMU atstovai. Projektas „Management of advanced medical technology in Uzbekistan. Assessment and Revision of Medical Training Curricula“ buvo vykdomas nuo 2019 metų, tarpininkaujant Vokietijos federaliniam fondui GIZ (German Agency for International Cooperation).

Prof. Saulius Lukoševičius
Radiologijos klinikos vadovas

Projekto metu GIZ ir LSMU ekspertai recenzavo Taškento medicinos akademijos (TMA) ir kitų Taškento aukštųjų mokyklų ikidiplomines ir podiplomines medicinos studijų programas – buvo vertinamos radio-

logijos, skubiosios medicinos, neonatologijos, chirurgijos ir slaugos mokymosi programos. LSMU ekspertai peržiūrėjo, įvertino ir pristatė savo atsiliepimus bei pastabas apie minėtas medicinos dalykų mokymosi programas, buvo nurodyti reikalingi mokymosi programų pakeitimai. Misijos metu vyko susitikimai su Uzbekijos

sveikatos apsaugos ministerijos ir kitų institucijų darbuotojais, derinami reikalingi dokumentai ir susitarimai, siekiant įteisinti ekspertų peržiūretas programas į visų lygių (ikidiplominio ir podiplominio) Uzbekistano respublikos medicinos dalykų mokymosi procesą.

■ GIZ ir TMA atstovai bei LSMU ekspertai (iš kairės): Cord Versmold (integracijos patarėjas, Triple Win Programme in Germany, GIZ Headquarters), Munajat Ismailova (TMA Medicininės radiologijos katedros vadovė), Jakhangir Israilov (TMA prorektorius), Aurelija Blaževičienė (LSMU Slaugos klinikos vadovė), Paulius Dobožinskas, Saulius Lukoševičius (LSMU Radiologijos klinikos vadovas).

LSMU atstovų vizitas Taškente

■ Paskaitą kursų dalyviams skaito LSMU MA MF prodekanas, LSMU Chirurgijos prof. Žilvinas Dambrauskas (centre).

7» Ekspertai vedė teorinių ir praktinių užsiėmimų Taškento aukštųjų mokyklų studentams, rezidentams, dėstytojams, gydytojams praktikams iš įvairių Uzbekistano regioninių ligoninių. Vyko praktiniai endoskopinės chirurgijos, laparoskopijos, ultragar-

sinės diagnostikos, invazinių procedūrų užsiėmimai. Gegužės 24-ąją vyko memorandumo tarp LSMU ir TMA derinimas. Pasirašius memorandumą tarp aukštųjų mokyklų ateityje bus galima paprasčiau vykdyti mainus tarp abiejų šalių studentų ir dėstytojų.

■ Laparoskopinės chirurgijos igūdžiais su akušerijos ir ginekologijos specialybės stažuotojomis dalijasi projekto ekspertas LSMU MA Akušerijos ir ginekologijos klinikos doc. Artūras Sukovas (kairėje).

■ Laparoskopinės chirurgijos igūdžiais su projekto dalyviais dalijasi projekto ekspertas LSMU MA MF Chirurgijos klinikos prof. Albertas Daukša (dešinėje).

RINKIMAI Į LIETUVOS SVEIKATOS MOKSLŲ UNIVERSITETO 2023–2026 m. DARBO TARYBĄ

Rinkimai į Lietuvos sveikatos mokslų universiteto 2023–2026 m. Darbo tarybą vyks **nuo 2023-06-26 iki 2023-06-27**. Darbuotojas balsavimo biuletenį gaus į savo darbinio el. pašto dėžutę balsavimo dieną. Balsavimas vyks *Microsoft 365* priemonėmis, darbuotojas prisijungęs su savo vartotojo vardu ir slaptažodžiu, turės paspausti funkcinį mygtuką „Susipažinau“, kas yra prilyginama balsavimo biuletenį „Gavau“. „Susipažindami Jūs patvirtinate, kad jums pasirašytinai yra įteiktas Darbo tarybos rinkimų balsavimo biuletenis.“ Balsavimo anonimiškumas bus užtikrintas MC priemonėmis. Darbo taryba renkama remiantis visuotine ir lygia rinkimų teise, slaptu balsavimu tiesioginiuose rinkimuose. Darbo tarybos rinkimuose gali dalyvauti ir balso teisę turi visi bent trijų nepertraukiamų mėnesių darbo santykius su Universitetu turintys darbuotojai, išskyrus darbdavį ir jam atstovaujančius asmenis, darbo tarybos rinkimų komisijos narius. Darbo taryba turi būti sudaryta iš 11 vienuolikos darbo tarybos narių, todėl, atsižvelgiant į tai, jog rinkimuose dalyvaujantys darbuotojai turi po tiek balsų, koks yra renkamas darbo tarybos narių skaičius (11 darbuotojų), bei į tai, kad už kiekvieną balsavimo biuletenyje nurodytą kandidatą galima atiduoti tik po vieną balsą (pažymint tai balsavimo biuletenyje), balsavimo biuletenyje būtina pažymėti ne daugiau, kaip 11 kandidatų, pažymėjus daugiau – balsavimo biuletenis bus pripažintas negaliojančiu.

Kandidatai į darbo tarybą:

Nr.	Kandidato pavardė	Kandidato vardas	Padalinys	Pareigos
1	Baršauskienė	Lina	Veterinarijos akademijos muziejus	Vedėja
2	Bulevičienė	Milda	VA VF Maisto saugos ir kokybės katedra	Vyresnioji specialistė
3	Burbulytė	Asta	BIC Informacijos paslaugų skyrius	Informacijos specialistė
4	Butrimė	Edita	MA MF Kalbų ir edukacijos katedra Personalo tarnyba	Docentė Programuotoja
5	Dapkevičienė	Aušra	TRSC Užsieniečių studijų skyrius	Tarptautinių programų koordinatore
6	Dorelaitienė	Agnė	Plėtros tarnyba	Plėtros tarnybos vadovo pavaduotoja
7	Garbenytė-Apolinskienė	Toma	MA NI PK Reabilitacijos skyrius	Kineziterapeutė
8	Gervickas	Albinas	MA OF Veido ir žandikaulių chirurgijos klinika	Docentas
9	Grigalius	Giedrius	Ekonomikos ir planavimo tarnyba	Ekonomikos ir planavimo tarnybos vadovas
10	Guobužaitė	Dovilė	MA OF Burnos priežiūros ir vaikų odontologijos klinika	Studijų administratorė
11	Kalinauskienė	Agnė	VA GMF Gyvūnų mitybos katedra	Laborantė
12	Kvitka	Dmitrij	VA VF Dr. L. Kriaučeliūno smulkiųjų gyvūnų klinika	Veterinarijos gydytojas
13	Mickus	Rokas	MA KI Ląstelių kultūrų laboratorija	Jaunesnysis mokslo darbuotojas
14	Mikalayeva	Valeryia	MA KI Ląstelių kultūrų laboratorija	Vyresnioji mokslo darbuotoja
15	Miliauskienė	Jurgita	Buhalterinės apskaitos ir atskaitomybės tarnyba	Vyresnioji buhalterė
16	Oberauskas	Vaidas	VA VF Anatomijos ir fiziologijos katedra VA VF AK Virškinimo fiziologijos ir patologijos centras	Profesorius Vyresnysis mokslo darbuotojas
17	Petrylė	Jolanta	Plėtros tarnyba	Projektų vadovė
18	Rapalavičius	Aurimas	MA MF Šeimos medicinos klinika	Lektorius
19	Rimkus	Martynas	ITC Informacinių technologijų eksploatacijos ir techninio aptarnavimo skyrius	Informacinių sistemų administratorius
20	Stankevičiūtė	Rusnė	VA GMF Gyvūnų mitybos katedra	Asistentė kviestinė
21	Varneckienė	Sigita	Viešųjų pirkimų tarnyba	Viešųjų pirkimų vyresnioji specialistė
22	Venclovienė	Gailė	MA VSF Profilaktinės medicinos katedra	Studijų administratorė
23	Zigmantaitė	Vilma	Biologinių tyrimų centras MA KI Membranų biofizikos laboratorija	Vadovė Mokslo darbuotoja (kv)
24	Židonis	Giedrius	MA MF Kalbų ir edukacijos katedra	Docentas

Prašome visų darbuotojų, turinčių balsavimo teisę, aktyviai dalyvauti rinkimuose.

Darbo tarybos rinkimų komisija

Gerbiamieji skaitytojai, informaciją, kurią pageidaujate paskelbti artimiausiame savaitraštyje „Ave vita“, reikėtų atsiųsti avevita@lsmuni.lt iki penktadienio 17 val. (jeigu penktadienis yra poilsio diena, lauktume iki ketvirtadienio 17 val.). Vėliau gautos medžiagos bus publikuojamos kitos savaitės numeryje.

„Ave vita“ redakcija

DISERTACIJOS GYNIMAS

Rugpjūčio 31 d. 12 val. Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Kauno ligoninės Didžiojoje auditorijoje (Josvainių g. 2, LT-47144 Kaunas), viešajame Medicinos mokslo krypties tarybos posėdyje bus ginama **Andriaus Ališausko** daktaro disertacija „**Ankstyvosios repoliarizacijos ir trans-torakalinės impedanso kardiografijos diagnostinė ir prognozinė reikšmė esant lėtiniam širdies nepakankamumui**“ (medicinos ir sveikatos mokslai, medicina – M 001).

Mokslinis vadovas – prof. habil. dr. Albinas Naudžiūnas (Lietuvos sveikatos mokslų universitetas, medicinos ir sveikatos mokslai, medicina – M 001).

Medicinos mokslo krypties taryba:

Pirmininkė – prof. dr. Diana Žaliadonytė (Lietuvos sveikatos mokslų universitetas, medicinos ir sveikatos mokslai, medicina – M 001).

Nariai:

doc. dr. Jolanta Laukaitienė (Lietuvos sveikatos mokslų universitetas, medicinos ir sveikatos mokslai, medicina – M 001);

doc. dr. Vaida Mizarienė (Lietuvos sveikatos mokslų universitetas, medicinos ir sveikatos mokslai, medicina – M 001);

prof. dr. Žaneta Petrulionienė (Vilniaus universitetas, medicinos ir sveikatos mokslai, medicina – M 001);

dr. Ljuba Bacharova (Bratislavos lazerių centras, medicinos ir sveikatos mokslai, medicina – M 001).

Su disertacija galima susipažinti Lietuvos sveikatos mokslų universiteto bibliotekoje (Eivenių g. 6, LT-50162 Kaunas) ir internete <https://lsmu.lt/mokslas-ir-inovacijos/ginamos-ir-apgintos-disertacijos/>

Mokslo centras

Prasidėjo bendrasis priėmimas: ką svarbiausia žinoti renkantis studijas LSMU?

Birželio 1-ąją prasidėjo bendrasis priėmimas į studijas šalies aukštosiose mokyklose. Svajojantys apie studijas Lietuvos sveikatos mokslų universitete (LSMU) galės rinktis iš [13 pirmosios pakopos](#) ir [4 vientisųjų studijų](#) programų.

Abiturientams, siekiantiems studijuoti LSMU, šiuo metu pagrindinė užduotis – gerai išlaikyti valstybinius brandos egzaminus (VBE). Tai gali tapti patikimu laipteliu, padėsiančiu pasiekti studijas LSMU.

Studijos LSMU bus geriausias pasirinkimas patiems gabiausiems šalies jaunuoliams, o Universiteto durys atviro ir tiems, kurie egzaminus išlaikys ne vien šimtukais. LSMU rengia visą sveikatos priežiūros profesionalų komandą: gydytojus, slaugytojus, farmacininkus, reabilitacijos, visuomenės sveikatos, veterinarijos, gyvūnų mokslų, maisto, pašarų gamybos bei saugos ir kitus specialistus.

Ketinantys siekti valstybės finansuojamos studijų vietų turi atitikti mokymosi rezultatų minimalius rodiklius: ne mažiau kaip trys išlaikyti valstybiniai brandos egzaminai

ir penkių dalykų geriausių metinių įvertinimų aritmetinis vidurkis – ne mažesnis kaip 7. Siekiant valstybės nefinansuojamos vietos, reikės būti išlaikius bent vieną valstybinį brandos egzaminą, o konkursinis balas turi būti ne mažesnis kaip 5,4.

Visgi, stojant į kai kurias LSMU vientisųjų studijų programas, kartelė siekiantiems tiek finansuojamos, tiek ir nefinansuojamos vietos – aukštesnė: konkurse į Medicinos ir Odontologijos studijų programas gali dalyvauti tik surinkusieji ne mažesnę nei 6,5 konkursinį balą ir atitinkantys mokymosi rezultatų minimalius rodiklius.

Pagrindinio priėmimo etapo prašymus stojantieji LAMA BPO informacinėje sistemoje www.lamabpo.lt galės registruoti iki liepos 28 d. 12 val. d. Šio etapo rezultatai, t. y. kvietimas studijuoti bus

skelbiamas rugpjūčio 2 d. iki 12 val.

Šiais metais (2023/2024) į studijų programą „Farmacija“ įstojusiems pirmakursiams bus skiriama vienkartinė Jaunojo farmacininko stipendija, kurios dydis sieks 300 ar 500 Eur. Ši stipendija bus skiriama

pirmakursiams, įstojusiems į valstybės finansuojamas ir į nefinansuojamas studijų vietas, atsižvelgiant į stojimo ir studijų rezultatus bei kitus atrankos kriterijus.

Pasirinkę ir įstoję į Gyvūnų mokslo, Maisto mokslo ir Veterina-

rinės medicinos studijų programų valstybės finansuojamas vietas galės pretenduoti į Žemės ūkio ministerijos tikslines skatinamąsias stipendijas, kurios numatytos visam studijų laikotarpiui.

Komunikacijos tarnybos inf.

LSMU Veterinarijos akademijoje lankėsi mokslininkė iš Vokietijos

Gegužės 22–25 d. Veterinarijos fakultete Stambijų gyvūnų klinikos Gyvūnų reprodukcijos laboratorijos vadovės dr. Neringos Sutkevičienės kvietimu lankėsi Vokietijos Hanoverio veterinarinės medicinos universiteto (TiHo) profesorė, Kiaulių reprodukcijos skyriaus ir akredituotos gyvūnų spermos laboratorijos vadovė, veterinarinės reprodukcinės medicinos srities specialistė ir mokslininkė, Europos gyvūnų reprodukcijos koledžo (ECAR) diplomatė prof. dr. Dagmar Waberski.

Dr. Neringa Sutkevičienė
Mokslo darbuotoja, lektorė

Nuo šių metų pradžios prof. dr. D. Waberski paskirta atsakinga už TiHo ir LSMU Veterinarijos akademijos tarptautinį bendradarbiavimą. Vizito metu profesorė skaitė paskaitą Veterinarijos fakulteto penkto kurso studentams apie naujausias technologijas, taikomas atliekant gyvūnų spermos kokybės tyrimus, ir pristatė mokslinius tyrimus, atliekamus Hanoverio universitetinės akredituotos gyvūnų spermos kokybės tyrimų laboratorijoje. Paskaitoje dalyvavo gausus būrys lietuvių ir užsienio veterinarinės medicinos studentų. Po paskaitos profesorė susitiko

su studentais, aptarė galimybes jų stažuotėms ir praktikai Hanoverio veterinarinės medicinos universitete. Profesorė šiltai bendravo su Veterinarijos akademijos studentais iš Vokietijos ir studentais iš TiHo, kurie pagal mainų programą ERASMUS studijuoja Lietuvoje.

Tai buvo pirmasis profesorės vizitas į LSMU, Lietuvą ir Kauną, todėl norėjo kuo plačiau susipažinti su akademija, universitetu. Susitikimo su VA kancleriu prof. dr. M. Malakausku, Lietuvos veterinarijos gydytojų asociacijos (LVGA) prezidentu prof. dr. A. Kučinsku ir akademijos rektoriumi emeritu prof. habil. dr. H. Žilinsku metu buvo aptartos dalyvavimo galybės lapkričio mėnesį

vyksiančiame Veterinarijos kongrese Kaune. Gyvūnų reprodukcijos laboratorijoje su profesore buvo aptartos bendradarbiavimo galimybės mokslinių tyrimų, projektų ir darbuotojų stažuotėjų srityse.

Prof. dr. D. Waberski susitiko su Tarptautinių ryšių ir studijų centro darbuotojais, aptarė universite-

to dėstytojų, studentų ir personalo mainų programas bei tarptautinio bendradarbiavimo finansavimo galimybes.

Profesorė lankėsi Veterinarijos fakulteto dr. L. Kriaučeliūno smulkiųjų ir Stambijų gyvūnų klinikoje, bendravo su rezidentais, gydytojais, mokslininkais. Didelį įspūdį

paliko Veterinarijos fakulteto Simuliacijos centras. Akademijos muziejuje viešnia labai domėjosi akademijos istorija ir sąsajomis su Vokietijos veterinarijos mokyklomis, o muziejaus svečių knygoje paliko šiltą atsiliepimą apie akademijoje sutiktus žmones ir neabejotiną bendradarbiavimą ateityje.

Pasirašytas susitarimas užtikrins geresnes sąlygas darbuotojams

Birželio 5 dieną Kauno klinikose įvyko svarbus susitarimas – Kauno klinikų administracija pasirašė Kolektyvinę sutartį su Kauno klinikų jungtine profesinių sąjungų atstovybe. Kauno klinikų, kaip darbdavio, iniciatyva, profesinėms sąjungoms sutinkant, šią sutartį patvirtinus artimiausiu metu vyksiančiame visuotiniame darbuotojų susirinkime, jos sąlygos galės būti taikomos visiems gydymo įstaigos darbuotojams.

Prof. habil. dr. Renaldas Jurkevičius, Kauno klinikų generalinis direktorius, pastebi, kad Kauno klinikų istorijoje pirmą kartą pasirašyta tokios apimtios kolektyvinė sutartis, kurios tikslas – gerinti visų darbuotojų darbo sąlygas ir bendrai siekti ligoninės strateginių tikslų įgyvendinimo. „Nuo strategijos įgyvendinimo priklausys, kokią vertę sukursime ligoninei, darbuotojams, pacientams, o būtent darbuotojai – pagrindinė grandis, užtikrinanti Kauno klinikų ateitį. Džiaugiamės, kad po aktyvių derybų kartu su Kauno klinikų jungtine profesinių sąjungų atstovybe pavyko rasti bendrą susitarimą dėl darbo ir poilsio laiko, atostogų suteikimo, darbuotojų saugos, atlyginimų bei kvalifikacijos kėlimo, – sako prof. habil. dr. R. Jurkevičius. – Be to, ši sutartis galios ne tik profsąjungų nariams, bet visiems Kauno klinikų darbuotojams.“

Kolektyvinėje sutartyje įtvirtinta dalis Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos (LNSS) šakos kolektyvinės sutarties sąlygų, tarp kurių – nuosta-

tos dėl ilgesnių atostogų nei nustato darbo kodeksas. „Šakos kolektyvinėje sutartyje numatytos ilgesnės atostogos tik sveikatos priežiūros specialistams. Tačiau siekiant dar palankesnių darbo sąlygų Kauno klinikų sveikatos priežiūros specialistams ir kitiems įstaigos darbuotojams, Kauno klinikų Kolektyvinėje sutartyje numatyta papildoma viena darbo diena atostogų visiems darbuotojams, ligoninėje dirbantiems daugiau nei 5 metus“, – sako dr. Eglė Ramanauskienė, Kauno klinikų direktorė valdymui ir plėtrai.

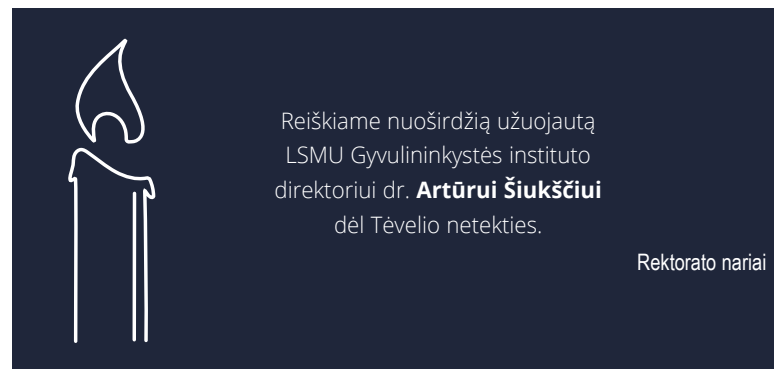
Ji priduria, kad kolektyvinės sutarties nuostatos darbuotojų saugos ir sveikatos srityje pradėtos įgyvendinti dar prieš pasirašant šį susitarimą ir jau pradėtas profesinės rizikos vertinimas ligoninės padaliniuose. „Tikimės, kad toliau tęsime bendradarbiavimą su Kauno klinikų profesinėmis sąjungomis ir ieškosime geriausių sprendimų ligoninės darbuotojams“, – pažymi dr. E. Ramanauskienė.

Aldona Andriukaitienė, Kauno klinikų darbuotojų profesinės

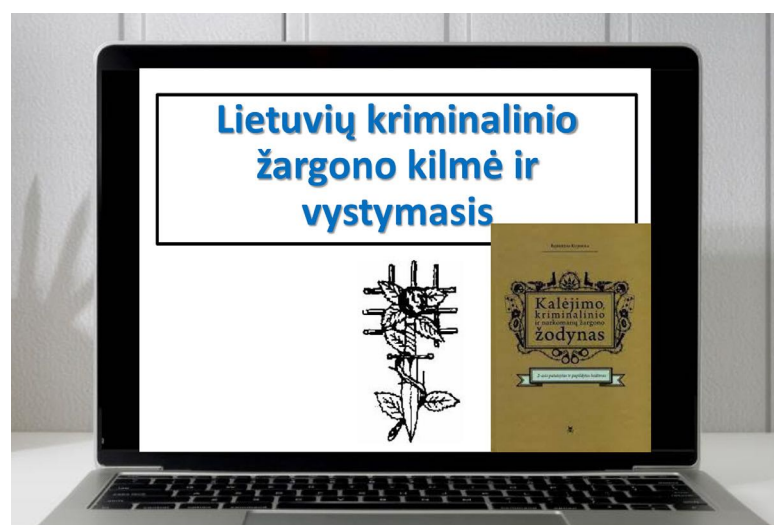
sąjungos – vienos iš šešių profesinių sąjungų, pasirašiusių susitarimą, atstovė, pabrėžė, kad, priimant sprendimus, susijusius su darbuotojų gerove, turi būti dialogas. „Tik kalbėdami vieni su kitais galime dirbti kartu. Dėkojame Kauno klinikų administracijai, kad visu derybų laikotarpiu kartu ieškojo geriausių sprendimų, kad visi sutartyje numatyti punktai būtų realūs ir įgyvendinami“, – kalbėjo A. Andriukaitienė.

Taip pat sutartyje daug dėmesio skiriama socialinei partnerystei ir dialogui, profesinių sąjungų informavimo ir konsultavimosi procedūroms. Sudarytos palankesnės sąlygos vykdyti savo veiklą profesinių sąjungų atstovams bei Darbuotojų saugos ir sveikatos komiteto nariams. Priduriama, kad, vadovaujantis LNSS šakos kolektyvinės sutarties nuostatomis, 2021 metais Kauno klinikose pakeisti darbo apmokėjimo nuostatai ir nustatytas papildomas darbo užmokesčio priedas už darbo stažą.

Kauno klinikų inf.

Paskaita apie kriminalinį žargoną, jo kilmę ir vystymąsi

Kalbėdami viešai dažnai pasviriame savo žodį, tačiau bendraudami neformalioje aplinkoje leidžiame sau pro pirštus žiūrėti į tam tikrus sakomo teksto elementus. Dar kitokį kalbos kodą renkames kalbėdami su kolegomis.

Kiekvienam iš mūsų būdinga kalbos kodų kaita, nelygu komunikacijos situacija.

Ar susimąstome, į kurį domėną įžengėme? Ar ribos išsityrusios? Ar nepavartojame nenorminės leksikos? O koks mūsų vartojamo žodyno santykis su paribio ir užribio kalbos klodais? Kaip atpažinti? Ar tikrai susikalbėtume vartodami įprastus savo kalbos žodžius, jei patektume į nestandartinę situaciją, neįprastą aplinką, tarp kito socialinio sluoksnio žmonių? Kokia sociolekto reikšmė, funkcijos, struktūra, kalbinė vertė?

Gegužės 24 d. universiteto bendruomenei viešąją paskaitą skaitė VU KnF doc. dr. Robertas Kudirka, o renginį organizavo Kalbų ir edukacijos katedra.

Daugiausia susidomėjimo sulaukė išsamiai doc. dr. R. Kudirkos nagrinėta tema (vėliau konkrečiais faktais nugulusi į Nenorminės leksikos žodyną ir Kalėjimo, kriminalinio ir narkomanų žargono žodyną) – kriminalinis žargonas, jo kilmė ir vystymasis. Įdomu buvo išgirsti ne tik pavyzdžius, bet ir profesionalų lingvistinį vertinimą, suvokti atsiradimo ir raidos ypatumus.

Kiekvienos srities žargonas – savita kalbos mikrostruktūra, socialiai žymėto kalbos posistemio variantas. Kiekvienas sociolektas (socialinis dialektas) atlieka savo funkciją. Tai nėra neutrali kalba, jos leksiką sunku atriboti nuo vulgarizmų, keiksmų ar žaismingų perdirbinių.

Išradingumo, žaismingumo, pajaukavimų, net ir nustebinančių ar sukeliančių šoką čia į valias. Retas iš mūsų įsivaizduotų, kad pamatas šiam kalbos sluoksniui paklotas tarpukariu Rusijos kalėjimuose, vėliau perimtas visoje Tarybų Sąjungoje gajus ir nepriklausomoje mūsų šalyje lig šiol, o narkomanų subkultūra iki Nepriklausomybės atgavimo buvo pasipriešinimas politiniam režimui.

Bendrasis ir socialiai atvirų bendruomenių žargonas dažiau girdimas, labiau suprantamas, greičiau kinta, taikosi prie laikmečio reikalavimų ir madų. O uždaresnių grupių (narkomanų, kišenvagių) žargonas ypač stabilus, nes tai svarbu jų bendruomenei.

Kas yra *bachūras*, *ožys*, *gaidys* ar *krysa*, turbūt daugelis numanome, o štai *džiumbro*, *foršmko*, *bakstienų*, *pianino*, *balkono* ar *televizoriaus* ir kitų *paniatijų* reikšmės teks pasitikrinti jau minėtuose žodynuose.

Įdomu tai, kad ši leksika turi savitas fonetines, morfologines, darybines, semantines ir stilistines ypatybes, nors ir ne visi kalbininkai (pvz., prof. habil dr. Aldona Paulauskienė) pripažįsta.

Šiuos ir kitus klausimus aptarėme su prelegentu ir diskutuodami po paskaitos.

Smalsu būtų patyrinėti ir medikų kalbą – žargoną, profesionalizmus, kalbos klaidas. Ką medikų kalboje reiškia *pacas*, *pjauti*, *rišti*, *chiras*, *laškę*, *mikriukas*? Žinote? – tuomet Jūs tikras profesionalas ir Jums jau tas pats, ką pjauti – apendicitą ar tortą.

Tikimės sulaukti doc. dr. Roberto Kudirkos dėmesio ir šiuo aspektu.

Kalbų ir edukacijos katedros inf.

EVENT'S HOMEPAGE

EVENT'S FACEBOOK PAGE

Welcome to the Physiology in Focus 2023!

We are delighted to welcome you to Physiology in Focus 2023, which will be held in Tallinn, Estonia, September 14-16, 2023. Physiology in Focus 2023 is the first joint physiology meeting of the Scandinavian Physiological Society (SPS), the Federation of European Physiological Societies (FEPS), and the Baltic Physiological Societies. Venue of this event is Viru Conference Centre at the Original Sokos Hotel Viru.

Physiology in Focus 2023 builds on tested collaboration between SPS and FEPS in the highly successful series of EuroPhysiology meetings. Physiology in Focus 2023 presents an exciting programme featuring exceptional plenaries, keynote lectures and cutting-edge symposia. To ensure a strong fingerprint from you, the active physiologists, the programme is founded by the enthusiasm of Special Interest Groups and Young Physiologists engaging in topic-specific pre-meetings and the legendary FEPS-sponsored young investigator symposium.

We are delighted to welcome you to the historic centre of Tallinn Old Town, which provides the perfect setting for putting physiology in focus.

Abstract submission deadline is extended **until 12 June, 2023!**

Join the outstanding presenters of the Physiology in Focus 2023 and encourage your colleagues to do the same!

[SUBMIT YOUR ABSTRACT HERE](#)

Early Bird registration will end **on 5 June, 2023!** ([REGISTER HERE](#))

[See the outstanding programme!](#)

Share this event with your colleagues and use this opportunity to contribute!

Looking forward to seeing you in Tallinn!

Helle Prætorius Øhrwald, the Scandinavian Physiological Society
Susan Wray, the Federation of European Physiological Societies
Eero Vasar, the Estonian Physiological Society
Liga Ozolina-Moll, the Latvian Physiological Society
Edgaras Stankevičius, the Lithuanian Physiological Society
Marko Vendelin, Tallinn University of Technology, Chair of the Organising Committee